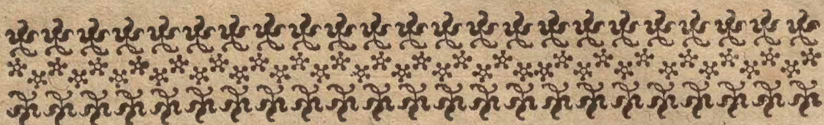
AD
Sereniß. & Potentißimum
ROMAN. IMPER.
FERDINANDUM III.
Sereniß. ac Potentiß.
REGIS SVECIÆ
CAROLI GUSTAVI,
LITERÆ,

In quibus exponuntur caussæ susceptæ nuper Polonicæ expeditionis.

ANNO 1655.

Serenißime & Potentißime Imperator, Domine Frater, Consanguinee & Amice charißime,

Tsi non dubitamus, quin M.tas V.ra jam diu ex Residente suo in aula nostra hactenus commorante, cognoverit, cui fini apparatum armorum in Regno & Provinciis nostris ultrà solitum proximè præteritis mensibus institutum destinaverimus: suadent tamen amicitiæ & vicinitatis leges, ut Maj.ti V.ræ, occasionem, & causas actionis, quam nunc contra Regem Poloniæ aggredimur, etiam literis aperiamus. Intercessit jam diu inter Antecessores nostros Reges Sveciæ ex una, & Poloniæ Reges ex altera parte controversia: quæ quia in herba non potuit sopiri, bellis satis diuturnis & gravibus utramq; gentem implicuit, & tandem unà cum Sveciæ sceptro ad nos est devoluta: sed tamen cum quadam armorum cessatione, ita ut, cum gubernacula Regni susciperemus, ex induciis anni circiter sex restarent. A nobis itaq; rerum in Svecia potitis, muneris nostri ratio exigebat pervidere, quid hactenus durantibus induciis inter utraque Regna actum, & quo loco res utrinq; tum essent: ne dum & animi nostri inclinatione, & ex lege Conventionis Stumsdorffiensis conservationi induciarum, paciq; perpetuæ faciendæ religiosè consuluerimus, præter spem tricis inevitabilibus, & bello exitiali involveremur. Ut autem tota hæc res eò meliùs intelligatur, considerandum venit, quod inter alia dictis induciarum pactis conventum sit, primò ut ex Regno Poloniæ, Magno Ducatu Lithuaniæ, & cæteris ditionibus Polonicis, nullæ molitiones, ne dum hostiles actiones tentarentur adversus Reges, & Regnum Suæciæ: Deinde, ut Rex, & Respublica Poloniæ, adversus Regem, & Regnum Sueciæ nulla

classe

classe utatur, vel aliis quibuscunq; auxilio submittat: tertiò, ut currentibus induciis agatur de pace perpetuâ, ita tamen, ut si tractatus ejusmodi semel aut iterum non successerit, firmæ nihilominus, & inviolabiles manerent induciæ. Quod contra expressas hasce pactionum conditiones, Poloniæ Rex Uladislaus nunc hostilem irruptionem in Livoniam, sive conniventiâ, sive auxilio promoverit: nunc alibi aliorum nobis tùm infesta arma adjutaverit: nunc Sueciæ à Dania cessam, & debitam Insulam Oseliam subtrahere, & quocunq; alio modo ex amicis inimicos, & hostes Sueciæ reddere, imò subditos ad defectionem sollicitare annisus sit: ita omnibus vicinis tam ex rerum notorietate, quam publicis scriptis nota sunt, ut uberiori deductione nunc non egeant. Nos nostris temporibus propiora partim ludibria, partim damna, & quidem nobis ipsis, & Regno nostro à moderno Poloniæ Rege, sub specioso pacis simulacro præparata, & jamjam imminentia exitiosa consilia paucis commemorabimus. Cum honoratissima nostra Mater, & Consanguinea, Seren. & Potentiss. Sueciæ Regina Christina, post mortē Regis Poloniæ Uladislai rogaretur, ut fratres ejusdem Principes superstites, Johannem Casimirum, & Carolum Ferdinandum commendaret Senatui, & Ordinibus Poloniæ Magnique Ducatus Lithuaniæ, quò eorum cumprimis ratio in Electione novi Regis haberetur; id equidem pro ambobus singulari cura fecit, & cumprimis Principis Johannis Casimiri, ut ætate provectioris, promotioni omnem suam operam & studium accommodavit: hoc sibi emolumenti exindè expectans, ut vel ipse Princeps Johannes Casimirus, ad Regiam dignitatem evectus, tantò sincerius ad perpetuam pacem æquis conditionibus faciendam excitaretur: vel si eam negligeret, Orbi tamen constaret, quantum heroica mens propinquo sibi sanguini tribuisset. Verum enim verò quam Johannes Casimirus Princeps commendationis caussa venerabatur, eandem postea Coronâ Poloniæ insignitus, contra pactorum præscriptum, debito Coronæ honore afficere detrectabat. In ipsis induciarum pactis expressa est mutuæ titulaturæ ratio, quæ, ceu fundamentum, cessationi armorum substructa, utrinq; posteà erat obser-

 van-

vanda; idq; in Tractatu Stumdorffiensi ratione Poloniæ, ejusdem primarius Commissarius, datis literis ad Sueciæ partis primarium Commissarium, testatum fecit, confirmantibus insuper id ipsum, non modò Regis Angliæ, & ordinum uniti Belgii Legatis, sed ipso etiam usu. Hanc mutuæ correspontiæ basin subruturus hodiernus Rex Poloniæ, vel non dedit altememoratæ Reginæ titulos, stylo pactorum congruentes, usus Gallico sermone, à titulorum congerie alieno; vel in Latinis literis, & scriptis titulũ quidem Regni Sueciæ ei attribuit, sed sibi & titulos & insignia Regni Sueciæ reservando, idq; nunc in literarum, & procuratoriorum scriptura, nunc in Sigillorum partim integra structura, partim eorundem sive incrustationibus, sive involucris. Cum Mediatorum interventu Lubecenses bini congressus ad pacem perpetuam cõstituendam essent decreti institutique: primum & præcipuum obstaculum tam salutari proposito objecit Rex Poloniæ, indebitâ sibi titulorum Sueciæ usurpatione. Nam præterquam quod Polonici Commissarii ibi producebant plenipotentias variis vitiis refertas. etiam Rex Poloniæ in iisdem ipsis Plenipotentiis sibi titulum Regis Suecię retinuit. Et cum inculcatum satis esset, talia præjudicium afferre cõventioni, usitato stylo, & tractatus tum præsentis initio progressuiq; Commissarii Polonici, agnoscentes errorem, fidem dant Regis Christianissimi Legato, intra tres, vel ad maximum quatuor hebdomadas, Sueciæ Commissariis iri satisfactum. Verum tantum abest, ut ex condicto emendatas retulerint Plenipotentias, ut post longi temporis jacturam, tandem sint caussati, se non fuisse ausos compellare Rugem suum super tituli Suecici omissione. Huic irrito congressui successit alter ejusdem modi & eventus. Nam tum quidem Rex Poloniæ in Procuratorii scriptura titulis Sueciæ abstinebat: verum retinuit eosdem , & Regni Sueciæ Insignia in ipso sigillo, plenipotentiæ adnexo. Paratis Sueciæ Commissariis expectare emendationem sigilli, ut ita integris Procuratoriis rem sibi propositam aggrederentur; tandem aliquando respondetur, Regem Poloniæ, Cosakis debellandis occupatum, vix admissurum hanc sigilli mutationem; & si illuc induci posset, non habiturum illic locorũ

arti-

artificem, novo sigillo cōficiendo idoneum; adeò ut ob hanc tergiversationem alter congressus sit abruptus, & honoratissimæ nostræ Matri & Consanguineæ, tum Sueciæ imperanti satis superque patuerit, Regem Poloniæ mutatis tantum ludificationibus tempus trahere, & insidiari ejusmodi occasioni, qua rebus domi compositis Sueciæ possit imminere. Cum altememorata, & honoratissima nostra mater superiori anno rerum in Suecia adhuc potiretur, & missus tum illuc nomine Regis Poloniæ internuncius Canasihles contestaretur, Regem suū, & Rempublicam Poloniæ velle Legatos suos plena cum potestate Stockholmiam ablegare, de toto negocio transacturos: eidem Polonico Delegato, nos illico post susceptum Regni sceptrum, per nostrum Regniq; nostri Cancellarium fecimus significari: Nos equidem teneri singulari desiderio cōponendi hæc diuturna & cruenta dissidia; sed antecedentium tractatuum vestigiis admonitos, vereri vel ingesta hactenus ludibria & injurias, vel rerum inanes & elusorias procrastinationes: à parte Sueciæ abundè esse satisfactum pactis induciarum, quòd semel atq; iterum in primo Lubecensi congressu ludibria Regis Poloniæ tolerata sint: Quòd verò tam solenniter per primi congressus acta admonitus idem Rex, sustinuerit tamen in altero repetitis vicibus in ejus usq; finē priori ludificationi insistere: id vel patientissimi Principis animū læderet. Si Regi Poloniæ cordi esset solida, & duratura pax, missis non necessariis & præjudiciosis missitationib., citò & sine ambagibus per suos, & Reip. Plenipotentiarios in rem præsentem veniret, experturus in omnibus æquanimitatem nostram: sin pergeret in proposito suo, mittentis scil. ad decipiendum Nos, Orbemq; universum internunciis, literisq; juribus & dignitati nostræ Regiæ derogantibus, non posse nos, tot documentis edoctos, aliud de illius actionib. judicium ferre, quàm Regem Poloniæ susq; deq; habere sacrosanctam pactorum fidem. Hisce tamen spretis venit præterita hyeme in Sueciam, non Legatio aliqua Polonica cū plena potestate: sed, ut ipse præ se ferebat, præliminaria, ratione loci, & temporis ad futurū congressum complanaturus, Regius Cubicularius Morsteinius. Apographum literarum fidei, à Rege Polo-

 niæ

niæ ad nos directarum continebat equidem titulos utriq; nostrum convenientes: sed Rex Poloniæ, ut imaginarium illud Jus, quod in Regnum nostrum prætendit, aliqua ratione expunctis jam titulis Sueciæ, reservaretur, in fine literarum adscripsit sibi plura Regna, quum tamen uno tantum gaudeat: ut nihil nunc addamus de intermissa una ex pactorum præscripto, & stylo inferenda etcæteratione; quo etiam defectu Regum æqualitati derogatum ibat. Non potuimus non ægrè ferre, nobis post sincera illa monita, quibus Canasihles dimittebatur, ita adhuc illudi. Qui sine præjudicio rem considerat, deprehendet, non levem, & minutulam interpungendi rationem hic verti: sed injusta plurium Regnorum vendicatione, quasi gravi ictu, concuti, & Regiam nostram coronam, & fundamentum pactorum, præcisa planè spe futuræ transactionis. Passi itaq; sumus, ut nostri Regniq; nostri Senatores apud Senatum Poloniæ super hac indignitate quererentur. Interea, & dum hæc agitantur, ex variis locis certiores reddimur, eundem Regem Poloniæ non modo superiùs indigitatæ Suecicorum subditorum defectioni in Livonia magno studio insudasse: sed pacandis etiam Cosakis Livoniam prædam & sedem jam diu offerre. Et quod Nos, Regnum, Provincias & subditos nostros quàm maximè afficit, eo ipso tempore, quo Rex Poloniæ apud Nos videri vult seriò agere de pace: vicinos, & Amicos nostros, præsertim mare Balthicum vel accolentes vel frequentantes, ad communem societatem, nobis exclusis, pellicere, & concepta jam fœderis formula peregrinam classem dicto mari, in manifestum & irreparabile juris & rationum nostrarum præjudicium, inferre satagit. Qui vel non satis consideratis partium rationibus & rerum circumstantiis, vel Poloniæ addictiores de suprà dictis ultimis incidentibus judicium ferre deprehenduntur; ingerunt, tam graves querelas vigore pactorum, & induciis salvis, ab utriusque partis Commissariis, loco aliquo ad Livoniæ fines, debuisse ventilari, decidi & sopiri. Niteretur hæc eorum objectio aliqua juris specie, si Polonia tum, cum vel Senatores Sueciæ, vel armorum Suecicorum Ductores, aliiq; Ministri sæpius questi sunt de Poloniæ Regum molitionibus, & hostilibus attenta-

tis

tis adversus Sueciam, Commissionem talem, medendis justis Sueciæ querimoniis, vel semel serio procurasset. An Rex celaverit Senatum, & Ordines querelas Sueciæ, vel ipsa Respublica se talium consiliorum participem fecerit, nunc non inquirimus. Hoc tamen certum est, Sueciæ querelis quandoq; responsum esse, vel facti extenuatione, vel ejusdem ignorantia; quandoq; nihil responsi relatum est. Nemo à partium studio alienus judicaverit, consiliis, animisq; Polonorum ita comparatis, esse ere & decore Regum Sueciæ commissiones à Regibus Poloniæ emendicare. Et quis Commissionum, ad Livoniæ fines instituendarum, alium sibi eventum, quàm habuere binæ illæ Lubecenses, præfiguraret? Nam in ejusmodi Commissionibus nihil, quod summam rei concernat, potest agi absq; plenipotentiis, & Lubecæ protulerunt Poloni vitiosissimas. Quum itaq; Poloniæ Rex legitimis transigendi modis spretis ludibria ludibriis cumulet, floccique faciens damna antea Sueciæ illata, nunc ultimum Status nostri jugulo exitium admovere paret, M.ti V.ræ perpendendum relinquimus, quid ipsa in tali rerum articulo sibi faciendum judicaret. Nos frustra tentatis omnibus mitioribus, & pactorum tenori conformibus remediis, id demum quod tutandis vindicandisque nostris juribus, conservandæ dignitati, & protegendis subditis, ditionibusque nostris, divina nobis Majestas concredidit, arripere sumus coacti. Quæ omnia & singula vel ideò M.ti V.ræ nunc paulo fusius exponimus, ut ipsa non modò hujus nostri contra Regem Poloniæ facti rationes penitus videat: sed simul etiam certior reddatur, Nos velle non modo pacem, Osnabrugis & Monasterii VVestphalorum factam, ea cura, qualem data fides, & pactorum religio requirunt, servare, sed prætereà etiam nihil eorum intermittere, quæ ad bonam amicitiam, & correspondentiam facere videbuntur. Quibus Maj.tem V.ram Divinæ tuitioni peramanter commendamus. Dabantur VVolgastii die 18. Julii 1655.

Maiestatis Vestræ

Bonus Frater Consanguineus & Amicus

Carolus Gustavus.

M. Biörenklou.

[illegible]

Majestatis Vestræ

Bonus Frater Confœderatus & Amicus

Carolus Gustavus.

M. Bjørenklou.